

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις «ΜΜΕ στις παραμεθόριες περιοχές — τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις διασυνοριακές επιχειρηματικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τις τεχνικές απαιτήσεις»

(97/C 206/15)

Στις 26 Μαρτίου 1996, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 3, του Εσωτερικού Κανονισμού, να προβεί στην κατάρτιση γνωμοδότησης με θέμα «Οι ΜΜΕ στις παραμεθόριες περιοχές — τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις διασυνοριακές επιχειρηματικές σχέσεις, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν τις τεχνικές απαιτήσεις».

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 3 Μαρτίου 1997 (εισηγητής: ο κ. Muller, συνεισηγητής: ο κ. Φωλιάς).

Και την 345η συνόδο ολομέλειας της 23ης και 24ης Απριλίου 1997 (συνεδρίαση της 23ης Απριλίου 1997), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 79 ψήφους υπέρ και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Εφόσον η Ευρώπη θέλει να είναι «χωρίς σύνορα», πρέπει να επικεντρώσει την προσοχή της κυρίως στα σύνορα που πρέπει να καταργηθούν. Οι παραμεθόριες ενδοκοινοτικές περιοχές αποτελούν σημαντική έκταση της ΕΕ. Η διασυνοριακή σημασία των κοινοτικών πολιτικών είναι εμφανής: η εφαρμογή τους στα όμορα κράτη μέλη παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις. Οι αποκλίσεις αυτές, καθώς και οι προσπάθειες ολοκλήρωσης και συνοχής, γίνονται αισθητές με διαφορετικό τρόπο και πιο άμεσα από τους πολίτες των περιοχών αυτών των οποίων οι πολιτικές, δημογραφικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές, γεωγραφικές και ιστορικές ιδιαιτερότητες πρέπει να ληφθούν υπόψη. Ο βαθμός διεισδυσης που διαπιστώνεται εκατέρωθεν των συνόρων των περιοχών αυτών θα παράσχει πολύτιμες ενδείξεις σχετικά, τόσο με τη δυνατότητα όσο και με τον τρόπο αντιμετώπισης ενδεχόμενων προβλημάτων που θα διαπιστωθούν.

1.2. Αποτελεί γενική διαπίστωση ότι οι ΜΜΕ της ΕΕ⁽¹⁾, στο σύνολό τους, αποτελούν στοιχείο κοινωνικής σταθερότητας και οικονομικής ανάπτυξης. Κατά συνέπεια, είναι προφανές ότι οι επιχειρήσεις αυτές μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ενίσχυση του ρόλου που πρέπει να διαδραματίσουν οι παραμεθόριες περιοχές στο γίγνεσθαι της ενιαίας αγοράς. Πράγματι, οι επιχειρήσεις αυτές καλύπτουν διάφορους τομείς δραστηριότητας, απευθύνονται γενικά σε κοντινή και εύκολα προσδιορίσιμη πελατεία, δεν επωφελούνται της ενδεχόμενης «ανωνυμίας» λόγω απόστασης, και πρέπει να οργανωθούν και να αναπτύξουν μια στρατηγική προκειμένου να ενταχθούν σε μια τοπική διασυνοριακή αγορά με τις δικές της διαστάσεις και ιδιαιτερότητες.

1.3. Η συμβολή αυτή δεν είναι μόνο οικονομικής και κοινωνικής φύσεως. Αποτελεί, επίσης, στοιχείο δυναμισμού σε πολλούς τομείς όπως είναι η πολιτιστική ζωή, η ανταλλαγή

εμπειριών, η αναζήτηση καλύτερων «μεθόδων», η αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων, η αμοιβαία κατανόηση, ο σεβασμός των ιδιαιτεροτήτων των εν λόγω περιοχών. Για να καταστεί και να είναι γόνιμη η συμβολή αυτή, οι ΜΜΕ πρέπει να λειτουργούν υπό συνθήκες και σε περιβάλλον σύμφωνο με τις βασικές απαιτήσεις της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς.

1.4. Στόχος της γνωμοδότησης αυτής είναι κυρίως να εξετασθεί, με βάση τις πληροφορίες που έχουν συλλεγεί επί τόπου, κατά τις συναντήσεις με τους άμεσα ενδιαφερόμενους κοινωνικοοικονομικούς κύκλους, ο βαθμός εκπλήρωσης αυτών των βασικών προϋποθέσεων και η φύση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ στις διασυνοριακές συναλλαγές.

1.5. Οι πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί, σε συνδυασμό με τις μελέτες που έχουν εκπονηθεί για ορισμένες παραμεθόριες περιφέρειες, επιτρέπουν την εξαγωγή ορισμένων συμπερασμάτων που ισχύουν γενικά για τις ΜΜΕ που λειτουργούν στις εν λόγω περιφέρειες.

1.6. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, και ιδιαίτερα το «Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς», είναι της γνώμης ότι παρόμοιες ειδικές αναλύσεις και η άμεση εξέταση των προβλημάτων επί τόπου, σε επίπεδο πολιτών και, στην περίπτωση αυτή, στις τάξεις των ΜΜΕ, μπορούν να δώσουν στοιχεία σωστής αξιολόγησης της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

1.7. Η ΟΚΕ, ως εκπρόσωπος των κοινωνικοοικονομικών κύκλων της ΕΕ, προτίθεται όχι μόνο να προβεί σε διαπιστώσεις αλλά να περάσει μήνυμα, να εκπέμψει σήματα και να υποβάλει στην Επιτροπή, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, προτάσεις δράσεων και παρεμβάσεων για την επίλυση των ενδεχόμενων προβλημάτων και την άρση ορισμένων εμποδίων που θα μπορούσαν να έχουν ως συνέπεια ένα σημαντικό τμήμα των πολιτών να μην μπορέσει να επωφεληθεί των θετικών συνεπειών της διευρυνμένης αγοράς. Δεν πρέπει να διαψευστούν οι προσδοκίες των πολιτών αυτών. Εξάλλου

(¹) Στους τομείς της βιοτεχνίας, του τουρισμού, των υπηρεσιών, κ.λπ.

η ΟΚΕ παραπέμπει σε ορισμένες από τις γνωμοδοτήσεις που έχει καταρτίσει σχετικά με τη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς⁽¹⁾.

1.8. Αποτελεί γεγονός ότι τα υφιστάμενα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ στις ενδοκοινοτικές παραμεθόριες περιοχές χαρακτηρίζονται από διαφορετική ένταση και διαφορετικές προτεραιότητες. Παρά το γεγονός αυτό, τα προβλήματα που υφίστανται παρουσιάζουν πολλά κοινά σημεία. Μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι, μέχρι ενός ορισμένου βαθμού, τα προβλήματα αυτά παρατηρούνται και στα κράτη μέλη της ΕΕ που δεν συνορεύουν άμεσα ή συνορεύουν ελάχιστα με ένα ή περισσότερα κράτη της ΕΕ. Τα ειδικά προβλήματα που έχει ως αποτέλεσμα η εν λόγω πολιτική ή γεωγραφική κατάσταση δεν θα πρέπει να υποτιμώνται. Θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ειδικών αναλύσεων, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της πολιτικής διεύρυνσης της ΕΕ.

1.9. Εξάλλου, θα πρέπει να υπογραμμισθεί, ήδη, ότι τα προβλήματα που αφορούν τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και τις αοχές της ελεύθερης κυκλοφορίας, παρουσιάζονται υπό διαφορετική μορφή στις χώρες που συμμετέχουν στη συμφωνία για τον ΕΟΧ, η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1994, δηλαδή, τη Νορβηγία, την Ισλανδία και το Λιχτενστάιν, χώρες οι οποίες βάσει της προαναφερθείσας συμφωνίας εμπίπτουν στο πεδίο δράσης της ΕΕ.

2. Οι διαπιστώσεις

2.1. Γενικά

2.1.1. Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια των ακροάσεων που διεξήχθησαν στο Λουξεμβούργο και στο Ίνσμπρουκ, αφορούν ένα σημαντικό αριθμό αξιολογούμενων προβλημάτων. Επίσης, δεδομένου ότι, τα εν λόγω προβλήματα, είναι αδύνατο να αναφερθούν αναλυτικά στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης, η ΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να προβεί στην παρουσίασή τους σε έκθεση που θα έχει τη μορφή παραρτήματος ή σύνθεσης. Το γεγονός αυτό δεν μειώνει σε τίποτα τη σημασία των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην παρούσα γνωμοδότηση. Παραδείγματος χάρη τα προβλήματα που επισημάνθηκαν κατά τις δύο συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν ήταν τα ακόλουθα: οι υπερβολικές διοικητικές διαδικασίες και οι περιορισμοί που επιβάλλει η ύπαρξη πολυάριθμων κανονιστικών ρυθμίσεων, σε σχέση με τη συχνότητα και τον όγκο των διασυνοριακών συναλλαγών, οι διαδικασίες καταγραφής των επιχειρήσεων στα μητρώα, τα μη προσαρμοσμένα καθεστώτα οικολογικών φόρων που συνδέονται με τις συνθήκες συσκευασίας, η φορολογική και κοινωνική εκπροσώπηση, η διπλή επιβολή φόρων και τελών στις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους, οι μη προσαρμοσμένες διαδικασίες προσφυγής, η περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης στις δημόσιες αγορές ...

(1) ΕΕ αριθ. C 304 της 10. 11. 1993, σ. 10· Έκθεση για τη λειτουργία της Εσωτερικής Αγοράς, ΕΕ αριθ. C 195 της 18. 7. 1994, σ. 6· ΜΜΕ: Ολοκληρωμένο πρόγραμμα, φορολογικό περιβάλλον και 2η έκθεση του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ, ΕΕ αριθ. C 102 της 24. 4. 1995· 2η Ετήσια Έκθεση για τη λειτουργία της Εσωτερικής Αγοράς, ΕΕ αριθ. C 39 της 12. 2. 1996, σ. 70· 3η Έκθεση του Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ, ΕΕ αριθ. C 82 της 19. 3. 1996· 3η Έκθεση για την Ενιαία Αγορά, ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996, σ. 40· Ολοκληρωμένο πρόγραμμα για τις ΜΜΕ, ΕΕ αριθ. C 56 της 24. 2. 1997.

2.1.2. Τα προβλήματα που εμφανίζονται είναι συνήθως εγγενή προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ γενικά. Ωστόσο, αποκτούν ιδιαίτερο χαρακτήρα, στο βαθμό που γίνονται με διαφορετικό τρόπο αντιληπτά και αισθητά εφόσον εντάσσονται άμεσα σε ένα πλαίσιο εθνικής αντιπαράθεσης και ταυτόχρονα ολοκλήρωσης σε περιφερειακό διασυνοριακό επίπεδο.

2.1.3. Είναι προφανές ότι η προσέγγιση της ΟΚΕ όσον αφορά την πτυχή της ολοκληρωμένης πολιτικής υπέρ των εξεταζομένων επιχειρήσεων, βασίζεται πάντα στο πλαίσιο της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς. Επίσης, λαμβάνει υπόψη το ζήτημα της ενίσχυσης της συνοχής της Ευρώπης. Πράγματι, πολλές παραμεθόριες περιοχές της ΕΕ συνεχίζουν να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, λόγω του περιφερειακού χαρακτήρα τους, σε σχέση με τις περισσότερες κεντρικές περιφέρειες των διαφόρων κρατών. Απαιτείται κατά συνέπεια να αποτελέσουν αντικείμενο ιδιαίτερης προσοχής, προκειμένου να προωθηθεί η οικονομική τους ανάπτυξη και να βελτιωθούν οι δυνατότητες δημιουργίας θέσεων απασχόλησης σε αυτές. Μία τέτοια εξέλιξη θα δώσει τη δυνατότητα στις ΜΜΕ να διευρύνουν το πεδίο των δραστηριοτήτων τους, το οποίο προηγουμένως περιοριζόταν, σε μεγάλο βαθμό, στα σύνορα των γειτονικών χωρών.

2.1.4. Με πρωτοβουλία των επαγγελματικών οργανώσεων των ΜΜΕ και με την υποστήριξη της Επιτροπής (Ιδιαίτερα της ΓΔ XXIII), έχουν πραγματοποιηθεί πολλές μελέτες και έρευνες, πριν και μετά την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς το 1993, που περιγράφουν την κατάσταση στις εν λόγω περιοχές και υποδεικνύουν λύσεις. Το Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς μπορεί να χρησιμοποιήσει τις εργασίες αυτές και να αποφύγει να επαναλάβει στην παρούσα γνωμοδότηση όλες τις περιπτώσεις που παρακάλυσαν τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς στους εν λόγω τομείς και περιοχές⁽²⁾.

2.1.5. Αυτές οι εργασίες, εκθέσεις, παρεμβάσεις και έρευνες, καθώς και οι συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν με τους ενδιαφερόμενους επαγγελματικούς κύκλους δείχνουν λιγότερο ή περισσότερο άμεσα ότι, μαζί με τα εμπόδια που αναφέρονται κατωτέρω στο σημείο 2.2, το άνοιγμα των συνόρων και η εφαρμογή των κανόνων της ελεύθερης κυκλοφορίας συνέβαλαν στην εμφάνιση, τουλάχιστον σε ορισμένους τομείς, δυναμισμού από τις επιχειρήσεις και τις οργανώσεις τους με την υποστήριξη, ως ένα βαθμό, από τις αντίστοιχες δημόσιες αρχές και την Ευρωπαϊκή Ένωση⁽³⁾.

(2) α. Δώδεκα μελέτες που εκπονήθηκαν κατά την περίοδο 1995/96 σχετικά με τις μικρού μεγέθους επιχειρήσεις και τη βιοτεχνία των παραμεθόριων ζωνών.

β. Επτά «Γραφεία Παραμεθόριας Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων» (BDTE) που δημιουργήθηκαν στις παραμεθόριες περιοχές μεταξύ Αυστρίας και Ιταλίας, Ηνωμένου Βασιλείου και Ισλανδίας, Ισπανίας και Γαλλίας, Γερμανίας και Γαλλίας, Γερμανίας και Βελγίου, Γαλλίας και Βελγίου, Ιταλίας και Γαλλίας, εκπόνησαν εκθέσεις δραστηριοτήτων.

γ. «Η βιοτεχνία και οι μικρές επιχειρήσεις στις παραμεθόριες ζώνες» ήταν ένα από τα θέματα που εξετάστηκαν κατά προτεραιότητα κατά την ευρωπαϊκή διάσκεψη για τη βιοτεχνία και τις μικρές επιχειρήσεις που πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο, στις 26 και 27 Σεπτεμβρίου 1993.

(3) Συνεδριάσεις διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκαν στο Λουξεμβούργο στις 11 Νοεμβρίου 1996: Ρηνανία-Παλατινάτο, Σάαρ, Λωρραίνη, βελγική επαρχία του Λουξεμβούργου και στο Ίνσμπρουκ: στις 21 Νοεμβρίου 1996: Αυστρία, Ιταλία, Βαυαρία.

2.1.6. Μεταξύ των επιπτώσεων και των προοπτικών που μπορούν να χαρακτηριστούν θετικές για τη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς θα πρέπει να αναφερθούν οι ακόλουθες:

- οι νέες δυνατότητες επέκτασης και διαφοροποίησης για τις δυναμικές και αποδοτικές επιχειρήσεις λόγω της διεύρυνσης της ακτίνας των δραστηριοτήτων τους χωρίς την ύπαρξη των προβλημάτων που συνεπάγεται η μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων
- οι προσπάθειες προσαρμογής που καταβάλλουν οι ΜΜΕ για να αντιμετωπίσουν τον μεγαλύτερο ανταγωνισμό που υφίστανται, εντός ενός περιορισμένου, σχετικά, χώρου, και για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες και τις συνήθειες των «νέων» καταναλωτών
- οι συνέπειες των προσπαθειών για μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα, εξ ου και η συνειδητοποίηση ότι αποτελεί επιτακτική ανάγκη η ανάληψη δράσης όσον αφορά διάφορα επιχειρησιακά σχέδια: απαιτήσεις προσαρμογής των μεθόδων διαχείρισης, βελτίωση των επαγγελματικών προσόντων, αποτελεσματικότητα των πολιτικών επενδύσεως, κατάλληλες μορφές διασυνοριακής συνεργασίας, συνεργίας και ενημέρωσης, ανίχνευση των κοινών προβλημάτων και εφαρμογή των λύσεων που έχουν συμφωνηθεί. Αυτή η θετική προσέγγιση μπορεί να υλοποιηθεί με συγκεκριμένες δράσεις, που συχνά βασίζονται στις διμερείς συμφωνίες σύμπραξης που συνάπτονται
- η ανάπτυξη στις ΜΜΕ νέων και συμπληρωματικών δραστηριοτήτων με την ενίσχυση της συνεργασίας και αύξησης της ζήτησης στις παραμεθόριες περιοχές, εξ ου και η δυνατότητα δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης
- η θέση σε δοκιμασία όχι μόνο των ικανοτήτων ευελιξίας και κινητικότητας των ΜΜΕ, αλλά και της διάρθρωσής τους, των μέσων λειτουργίας και του βαθμού αποτελεσματικότητας των επαγγελματικών τους οργανώσεων και άλλων οργάνων στήριξης των οποίων πρέπει να επιστημανθεί ο ρόλος ως καταλύτων και πολλαπλασιαστών
- η συμβολή των Ευρωπαϊκών Κέντρων Πληροφοριών που δημιουργήθηκαν με τη βοήθεια της Επιτροπής και η ενθάρρυνση τοπικών και περιφερειακών πρωτοβουλιών γενικής ή τομειακής σημασίας: υπηρεσίες ενημέρωσης και συντονισμού σε ειδικούς τομείς όπως οι δημόσιες συμβάσεις, οι τεχνικές προδιαγραφές, η διαχείριση των αποβλήτων και η προστασία του περιβάλλοντος· υπηρεσίες που έχουν ως στόχο τη μελέτη των διασυνοριακών αγορών, την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση σε θέματα εξαγωγών, την οργάνωση και την ατομική ή συλλογική συμμετοχή σε εκθέσεις στην περιοχή, την οργάνωση συναντήσεων για την προώθηση δράσεων διεπιχειρησιακής συνεργασίας, σε ορισμένες περιπτώσεις σε συνεργασία με τα ερευνητικά ιδρύματα της περιφέρειας.

2.2. Τα εμπόδια

Η δράση της ΟΚΕ συνίσταται στην επίτευξη καλύτερης γνώσης των προβλημάτων των ΜΜΕ, και το Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς θέλει να επιστημάνει τα πραγματικά προβλήματα αυτών των επιχειρήσεων.

2.2.1. Η ΟΚΕ αναφέρεται σε πτυχές όπως αυτές που υπάρχουν ανωτέρω στο σημείο 2.1.5, όχι για να μειώσει τη σημασία των προβλημάτων των ΜΜΕ στις παραμεθόριες περιοχές, αλλά για να είναι αντικειμενική όσον αφορά το έργο που έχει αναληφθεί και για να χαράξει ορισμένες γραμμές θετικής προσέγγισης με στόχο τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης. Κατόπιν των συζητήσεων, αρκετά αποσπασματικών είναι αλήθεια, που είχε με τους ενδιαφερόμενους κύκλους επί τόπου, η ΟΚΕ επισημαίνει τα ακόλουθα σημεία.

2.2.2. Σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ και ιδιαίτερα στις γνωμοδοτήσεις που έχει καταρτίσει το Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς, αναφέρονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν γενικά οι ΜΜΕ στη διαδικασία λειτουργίας της ενιαίας αγοράς. Όσον αφορά τον προβληματισμό που κυριαρχεί στην παρούσα γνωμοδότηση, η Επιτροπή διαθέτει πλήρη στοιχεία των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ οι οποίες λειτουργούν στις παραμεθόριες περιοχές· οι πολιτικές αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών γνωρίζουν την κατάσταση αυτή· τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι ενήμερα. Κατά συνέπεια, για τις ανάγκες της γνωμοδότησης αυτής η ΟΚΕ δεν πρέπει να προβεί σε νέες έρευνες.

2.2.3. Μεταξύ των εμποδίων ή φραγμών που επισημαίνει η ΟΚΕ, υπάρχουν βεβαίως εκείνα που είναι γενικού χαρακτήρα και δεν ισχύουν μόνο για τις ΜΜΕ των παραμεθόριων περιοχών. Πρέπει, ωστόσο, να επιστημανθούν και να υπογραμμιστούν. Και υπ'αυτό το πρίσμα πρέπει να εξετάζονται.

2.2.4. Αν στο πλαίσιο της ανάπτυξης της ΕΕ και της διαδικασίας των απαραίτητων ανοιγμάτων, ορισμένοι ισχυρίζονται ότι «τα σύνορα είναι στο μυαλό», μπορεί επίσης να λεχθεί ότι «η πραγματικότητα είναι άκαμπτη» πράγμα το οποίο βέβαια σε τίποτα δεν αλλάζει την ανάγκη εξεύρεσης των πραγματικών και πιθανών αιτίων αυτών των εν λόγω ψυχολογικών φραγμών που αναφέρουν οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ που συναντήσαμε.

2.2.4.1. Μπορούμε να θεωρήσουμε ότι τα αίτια αυτά τοποθετούνται σε όλα τα επίπεδα των κέντρων λήψεως αποφάσεων και των ενεχόμενων φορέων. Μπορεί να οφείλονται σε ελλιπή ενημέρωση, σε γλώσσα των «ειδικών» την οποία είναι δύσκολο να κατανοήσει ο «αδάης» και δυσκολεύει τη συνήθη κατανόηση των επιτυχιών και των απορροπών που χαρακτηρίζουν την ευρωπαϊκή πορεία. Μπορεί να οφείλονται, επίσης, σε ανακριβή ή ακόμη και εσφαλμένη εκτίμηση της κατάστασης και, εν προκειμένω, της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς στο πλαίσιο της καθημερινής ζωής των πολιτών και των ΜΜΕ στις παραμεθόριες περιοχές. Μπορεί να οφείλονται στην έλλειψη ακρόασης, τόσο της βάσης όσο και της κορυφής.

2.2.4.2. Οφείλονται σε παρακινδυνευμένες ή ιδιαίτερα θεωρητικές πολιτικοδημοσιογραφικές θέσεις ή δηλώσεις, άσκοπα

μάταιες και επικίνδυνα αποθαρρυντικές. Οι ρίζες τους οφείλονται συχνά σε επιφυλακτική στάση μπροστά σε ενδεχόμενες πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, και πολιτιστικές μεταβολές μπροστά στην αβέβαιη αλλαγή των συνθηκών και των απαιτούμενων θέσεων.

2.2.4.3. Η διαδικασία άμβλυνσης ή εξάλειψης αυτών των αιτιών καθυστέρησης είναι μακρά και επίπονη. Μόνον συγκεκριμένες, θετικές, και επαναλαμβανόμενες δράσεις μπορούν να υπερκαλύψουν αυτές τις αιτίες και τις επιπτώσεις τους. Για τις ΜΜΕ, τούτο σημαίνει τη δημιουργία περιβάλλοντος που να ενθαρρύνει τις ΜΜΕ να καταστούν δραστήριες στην παραμεθόριο περιοχή όπου είναι εγκαταστημένες και να ξεπεράσουν τα υφιστάμενα εμπόδια με τη δική τους θέληση και τις δικές τους δυνάμεις.

2.2.5. Εκτός από αυτά τα ψυχολογικά εμπόδια υπάρχουν και εμπόδια συμφυή των ΜΜΕ που τις διακρίνουν από τις μεγάλες επιχειρήσεις, κυρίως στο πλαίσιο περιφερειακών διασυνοριακών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Οι επικεφαλής ΜΜΕ που είναι διατεθειμένοι ή υποχρεωμένοι να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους πέραν των συνόρων ενδέχεται να συναντήσουν εμπόδια όπως: το μικρό μέγεθος και η ασθενής διάθροση της επιχείρησης, η ελλιπής ενημέρωση για τις γειτονικές αγορές, η έλλειψη εμπειρίας σε εμπορικές μεθόδους, η έλλειψη στρατηγικής και κατάλληλης κατάρτισης, η έλλειψη οικονομικών μέσων, η ανεπαρκής πληροφόρηση όσον αφορά την ενίσχυση που παρέχουν τα χρηματοδοτικά όργανα, ο διασταγμός ενώπιον του πλήθους των ενεργειών, των διοικητικών διατυπώσεων και των κανονιστικών δεσμεύσεων. Είναι φανερό ότι πρέπει να προωθηθούν οι κατάλληλες δράσεις σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο επαγγελματικών οργανώσεων, ενδεχομένως με την υποστήριξη της Επιτροπής.

2.2.6. Στις παραμεθόριες περιοχές εμφανίζονται εμπόδια που οφείλονται στη γεωγραφική, ιστορική και πολιτική κατάσταση και η οποία μπορεί να είναι καθοριστική για την ύπαρξη και το ρυθμό ανάπτυξης του αποκαλούμενου «διασυνοριακού πολιτισμού» ο οποίος, πέρα από τα γλωσσικά προβλήματα, συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στη διασυνοριακή ολοκλήρωση και στις δυνατότητες διείσδυσης των ΜΜΕ. Για τις παραμεθόριες ζώνες ή περιοχές που δεν διαθέτουν αυτόν τον διασυνοριακό πολιτισμό, στα διάφορα προγράμματα ανάπτυξης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαιτερότητα της συστηματικής προώθησης ενός οικονομικού ιστού όπου οι ΜΜΕ διαφόρων κλάδων έχουν τη θέση τους. Κατά το σχεδιασμό και τη εφαρμογή των προγραμμάτων αυτών πρέπει να διασφαλιστεί η συμμετοχή των εκπροσώπων των ΜΜΕ. Ως προς αυτό επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο των ενεργειών που έχουν αναληφθεί για τον καθορισμό μιας πλέον συντονισμένης και συνεκτικότερης διασυνοριακής περιφερειακής πολιτικής στη «Μεγάλη περιφέρεια Σααρ-Λωρ-Λουξ» (Γερμανία-Γαλλία-Βέλγιο-Λουξεμβούργο) μελετάται η σύσταση Διαπεριφερειακού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, ούτως ώστε να είναι αμεσότερη η συμμετοχή των κοινωνικοοικονομικών κύκλων στην εφαρμογή της πολιτικής αυτής.

2.2.7. Οι αναλύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί για την ολοκλήρωση των παραμεθόριων περιοχών καταδεικνύουν, όπως εξάλλου σε όλες της περιοχές της ΕΕ, ότι είναι σημαντικά τα εμπόδια που οφείλονται τόσο στις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, όσο και στη μεταφορά και εφαρμογή τους. Στις παραμεθόριες περιοχές τα εμπόδια αυτά εμφανίζονται σε μόνιμη βάση και προκαλούν αναστατώσεις. Ενίοτε, εμφανίζονται με τραγελαφική μορφή και οδηγούν τις ΜΜΕ είτε να εγκαταλείψουν τη δραστηριότητά τους, είτε να ξεπεράσουν τα εμπόδια αυτά με μέσα που, όσο δαμόνια κι αν είναι, οδηγούν σε καταστάσεις διάκρισης και σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Οι πολλές δυσκολίες που αναφέρονται οφείλονται συχνά στην πολυπλοκότητα της κοινοτικής νομοθεσίας και στους όρους εφαρμογής των ρυθμίσεων αυτών. Εν προκειμένω, διατυπώνονται σαφείς προτάσεις ελάφρυνσης και απλοποίησης των διοικητικών διατυπώσεων και ιδιαίτερα για το σύστημα «Intrastat».

2.2.7.1. Οι διαφορές μεταξύ των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των εν λόγω κρατών μελών, κυρίως στον τομέα της φορολογίας, της κοινωνικής ασφάλισης, του εργατικού δικαίου, των κανόνων *commodo-incommodo* ενδέχεται να δημιουργήσουν σημαντικές δυσκολίες, ακόμη και ανυπέρβλητα εμπόδια στην άσκηση διασυνοριακών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο βαθμό που οδηγούν σε καταστάσεις διάκρισης και αθέμιτου ανταγωνισμού και στο βαθμό που χρησιμοποιούνται για να δικαιολογήσουν την ύπαρξη απαράδεκτων διοικητικών περιορισμών.

2.2.8. Όσον αφορά τις παραμεθόριες ΜΜΕ, είναι τα διοικητικά εμπόδια, η βραδύτητα των διαδικασιών, και τα ακατάλληλα μέσα προσφυγής που προκαλούν τις περισσότερες ανησυχίες και την απογοήτευση έναντι της ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΟΚΕ εμμένει στη θέση της ότι είναι αναγκαία η μεγαλύτερη προσαρμογή των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικητικών αρχών όσον αφορά την εφαρμογή των κανονιστικών ρυθμίσεων.

2.2.8.1. Στον τομέα της ελεύθερης πρόσβασης στις γειτονικές παραμεθόριες αγορές και των διαφόρων μορφών εγκατάστασης (μόνιμη εγκατάσταση, παροχή έκτακτων ή περιστασιακών υπηρεσιών), οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζονται είναι πολλαπλές και βιώνονται συχνά ως στρεβλότητες και μεροληπτικές, στο μέτρο που τα εμπόδια αυτά είναι καταχρηστικά και δεν υφίστανται για τις εγχώριες επιχειρήσεις.

2.2.9. Το προφανώς ανεξάντλητο θέμα των τεχνικών προτύπων εξετάστηκε διεξοδικά στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ 690/96 (Εισηγητής: ο κ. Jaschick) με θέμα «Τεχνικά πρότυπα και αμοιβαία αναγνώριση»⁽¹⁾, συνέχεια της οποίας αποτέλεσε η συγκέντρωση στοιχείων κατά τη διάρκεια των ακροάσεων που πραγματοποιήθηκαν στη Στοκχόλμη και το Μιλάνο, τον Ιανουάριο 1996. Ειδικότερα, στην προαναφερθείσα γνωμοδότηση η ΟΚΕ εξέτασε τις προσπάθειες που καταβάλλονται για την εξάλειψη των τεχνικών εμποδίων που παρεμβάλλονται στο εμπόριο, προέβη στην καταγραφή της επικρατούσας κατάστασης και διατύπωσε ορισμένες συστάσεις. Οι συστάσεις αυτές ισχύουν ακόμη.

2.2.9.1. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, κατά το 1985, συνυπήρχαν, στην τότε ΕΟΚ, 100 000 διαφορετικές εθνικές τεχνικές προδιαγραφές. Επιπλέον, κάθε έτος κοινοποιούνται στην Επιτροπή

(¹) ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996.

περισσότεροι από περίπου 450 νέοι εθνικοί κανόνες που αφορούν τα διάφορα προϊόντα. Εάν η εν λόγω κατάσταση συνεχισθεί, η υλοποίηση της ενιαίας αγοράς θα αποτελέσει ένα ουτοπικό στόχο, με δυνατότητα επιλογής μεταξύ δύο κακών: είτε την ύπαρξη υψηλότερου κόστους παραγωγής ή προσαρμογής, είτε την ύπαρξη μηδενικών εξαγωγικών δυνατοτήτων. Δεν θα πρέπει να λησμονείται το γεγονός ότι το 76 % της αξίας των ενδοκοινοτικών εμπορικών συναλλαγών υπόκειται σε υποχρεωτικές τεχνικές προδιαγραφές.

2.2.9.2. Οι τεχνικές απαιτήσεις είναι δυνατόν να επηρεάσουν τον σχεδιασμό, την παραγωγή, τις πωλήσεις, την εμπορική προώθηση, καθώς και τις δαπάνες και τις πολιτικές που αφορούν την εξυπηρέτηση μετά από την πώληση, υποσκάπτοντας κατά τον τρόπο αυτό την ίδια την εμπορική δραστηριότητα, την οποία είχαν ως πρόθεση να υποστηρίξουν. Οι συνέπειες που έχουν για τις ΜΜΕ οι εν λόγω απαιτήσεις, οι οποίες αποτελούν αποτέλεσμα διαφόρων προσεγγίσεων που εφαρμόζονται, καθίστανται εμφανέστερες εάν εξετάσουμε το επίπεδο εναρμόνισης το οποίο έχει επιτευχθεί⁽¹⁾.

2.2.9.3. Οι τομείς δραστηριοτήτων που έχουν επηρεασθεί σημαντικά είναι οι ακόλουθοι:

- Οικοδομικά προϊόντα και υπηρεσίες: έλλειψη εναρμονισμένων προτύπων, κανονιστικές ρυθμίσεις δόμησης, κατασκευαστικοί κώδικες, απαιτήσεις ως προς τη δόμηση, τεχνικές προϋποθέσεις/όροι αναφοράς, λήψη μέτρων ασφαλείας για τις εγκαταστάσεις (ηλεκτρισμού, φυσικού αερίου) και των υδραυλικών εγκαταστάσεων κ.λπ.
- Τρόφιμα (είδη αρτοποιείου — κρέας — γαλακτοκομικά προϊόντα): Κτηνιατρική νομοθεσία, διαφορετικά επιτρεπόμενα συστατικά σε κάθε χώρα, συνθήκες αποθήκευσης κατά τη διανομή, έκδοση τιμολογίων, επισήμανση, απαιτήσεις καταχώρησης.

2.2.9.4. Άλλοι τομείς, γενικά, και κατά συνέπεια και διασυνοριακού εμπορίου, που επηρεάζονται από την ύπαρξη διαφόρων τεχνικών εμποδίων, είναι οι ακόλουθοι:

- Φαρμακευτικά προϊόντα: Εθνικά συστήματα επιστροφής των εξόδων, έλεγχοι τιμών, απαγορευμένα συστατικά, διαδικασίες καταχώρησης.
- Αυτοκίνητα: διαφορές ως προς τη φορολόγησή τους, προσδιορισμός της ηλικίας των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων.
- Μηχανήματα: Υψηλό κόστος δοκιμής τους και εκτίμησης της συμμόρφωσης, διαφορετικές τάσεις ρεύματος, διαφορές ως προς τον εφοδιασμό σε φυσικό αέριο, διαφορές ως προς τις καλωδιακές συνδέσεις.

(¹) — το 34 % των εμπορικών συναλλαγών αφορά προϊόντα για τα οποία έχει υπάρξει εναρμόνιση βάσει της παλαιάς προσέγγισης (αναλυτική εναρμόνιση).
 — το 17 % των εμπορικών συναλλαγών βασίζεται, ήδη ή πρόκειται να βασισθεί σύντομα, στη νέα προσέγγιση.
 — το 25 % των εμπορικών συναλλαγών υπόκειται σε εθνικές τεχνικές ρυθμίσεις, χωρίς να υπάρχει εναρμόνιση και, κατά συνέπεια, διέπεται από την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.
 — το 19 % των εμπορικών συναλλαγών καλύπτεται από διευθετήσεις που βασίζονται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, αλλά το 10 % των εν λόγω συναλλαγών αφορά προϊόντα για τα οποία έχει ήδη υπάρξει εναρμόνιση βάσει της νέας προσέγγισης.
 — μόνον το 15 % των εμπορικών συναλλαγών αφορά προϊόντα για τα οποία δεν έχει υπάρξει εναρμόνιση, ούτε έχουν υπάρξει διευθετήσεις βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.

— Παιχνίδια: Εμπόδια σε σχέση με τις διαφημιστικές μεθόδους, απαιτήσεις ασφαλείας.

— Ιατρικά βοηθήματα.

2.2.10. Μεταξύ των τεχνικών απαιτήσεων που δόθηκε η ευκαιρία στην ΟΚΕ να εξετάσει, στο πλαίσιο των διαφόρων γνωμοδοτήσεων που κατάρτισε και λαμβανομένων υπόψη των προαναφερθέντων τομέων, στους οποίους οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα σημαντικές ή λιγότερο σημαντικές δυσκολίες, θα μπορούσαν να αναφερθούν τα προβλήματα που αφορούν κυρίως τις ΜΜΕ των παραμεθόριων περιφερειών.

2.2.10.1. Πράγματι, θεσπίζονται ετησίως περίπου 500 πρότυπα προϊόντων, οι κανόνες εκτέλεσης και εφαρμογής των οποίων δεν ακολουθούν τον ίδιο ρυθμό, με αποτέλεσμα τη δημιουργία καταστάσεων αβεβαιότητας, που είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά τις δραστηριότητες των ΜΜΕ, οι οποίες πραγματοποιούν διασυνοριακές συναλλαγές σε καθημερινή βάση και εντός σύντομων προθεσμιών που δεν επιτρέπουν διαταγμούς και καθυστερήσεις που οφείλονται σε ασαφείς τεχνικές απαιτήσεις.

2.2.10.2. Οι τεχνικές απαιτήσεις που συνδέονται με τα πρότυπα ασφαλείας, όπως αυτές που αφορούν τις εγκαταστάσεις φυσικού αερίου, τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και ορισμένους άλλους τομείς του κατασκευαστικού κλάδου, είναι δυνατόν να προκαλέσουν δυσκολίες στο βαθμό που οι ειδικές κανονιστικές ρυθμίσεις που υφίστανται στα διάφορα κράτη μέλη διαφέρουν από τις ρυθμίσεις γειτονικών χωρών. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι σημαντικό να εξετασθεί το κατά πόσο προκαλούνται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού ή διακρίσεις.

2.2.10.3. Γενικά, οι ΜΜΕ των παραμεθόριων περιφερειών αναμένουν τη διαρκή βελτίωση της κατάστασης ως προς τη διαφάνεια των τεχνικών απαιτήσεων που ισχύουν σε γειτονικά κράτη. Εκτός από το γλωσσικό πρόβλημα, υφίστανται και άλλα εμπόδια που είναι δυνατόν να παρεμβληθούν στις διασυνοριακές σχέσεις, τα οποία αφορούν τον ορισμό και την ερμηνεία των τεχνικών κανόνων, τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

2.2.10.4. Όσον αφορά τις παραμεθόριες περιφέρειες, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να εξετασθούν διεξοδικότερα οι δυνατότητες και να αναζητηθούν καλύτερες μορφές διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της μεταφοράς νέων τεχνολογιών, εάν συντρέχει λόγος, σε συνεργασία με τα τεχνολογικά και ερευνητικά ιδρύματα.

3. Προτάσεις

3.1. Με την επιφύλαξη των προτάσεων που υπέβαλε η ΟΚΕ σε εξήντα περίπου γνωμοδοτήσεις της σχετικά με την εσωτερική αγορά, καθώς και των πολυάριθμων συστάσεων που εξέδωσε το Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς από τη δημιουργία του το 1994⁽²⁾ και συμπληρωματικά προς τα συμπεράσματα

(²) Η ενιαία αγορά το 1993 — ΕΕ αριθ. C 393 της 31. 12. 1994· Η ενιαία αγορά το 1994 — ΕΕ αριθ. C 39 της 12. 2. 1996· Η ενιαία αγορά το 1995 — ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996· Οι εμπορικές επικοινωνίες — ΕΕ αριθ. C 66 της 3. 3. 1997· Τεχνικά πρότυπα — ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996· Δημόσιες αγορές — ΕΕ αριθ. C 212 της 22. 7. 1996· Κρυπτογραφικές υπηρεσίες — ΕΕ αριθ. C 30 της 30. 1. 1997.

των διαφόρων ερευνών, μελετών και αναλύσεων που πραγματοποιήθηκαν εν μέρει με τη βοήθεια της Επιτροπής, η ΟΚΕ επιμένει στην ανάγκη της ανάληψης διαφόρων δράσεων και μέτρων για τη βελτίωση της κατάστασης που περιγράφεται ανωτέρω. Οι δράσεις αυτές τοποθετούνται στο επίπεδο διαφόρων πεδίων αρμοδιοτήτων, καθηκόντων και ευθυνών.

3.2. Στο επίπεδο της ΕΕ

3.2.1. Οι εκθέσεις της Επιτροπής για την ενιαία αγορά περιλαμβάνουν εν γένει διαπιστώσεις και συμπεράσματα όσον αφορά προβλήματα μακροοικονομικού χαρακτήρα. Σε καμία περίπτωση η ΟΚΕ δεν επιθυμεί να κρίνει την εν λόγω προσέγγιση κατά την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς. Εκτιμά, εντούτοις, ότι είναι αναγκαίο να αντιμετωπισθεί βασικά η κατάσταση όπως αυτή βιώνεται στο πεδίο δράσης, στη βάση, στα «βάθη της Ευρώπης», ειδικά πιστεύει ότι οι «λεπτομέρειες» μπορούν να έχουν ιδιαίτερα μεγάλη βαρύτητα στην εξέλιξη των «ζωτικής σημασίας υποθέσεων». Ως εκ τούτου, οι γνωμοδοτήσεις που επιθυμεί να επεξεργασθεί η ΟΚΕ σχετικά με τα ειδικά ή ενδεχόμενα προβλήματα αξίζουν του ενδιαφέροντος της Επιτροπής και του Συμβουλίου.

3.2.2. Η προσέγγιση αυτή προϋποθέτει αναμφίβολα την κατάργηση ορισμένων «συνόρων», τα οποία φαίνεται ότι υφίστανται στο επίπεδο της Επιτροπής και τα οποία μπορούν να παρεμποδίσουν την ανάληψη ενός συστηματικού διαβήματος για το συντονισμό, την ενσωμάτωση, και τη συνεργασία. Ως παράδειγμα μπορεί να παρατεθεί το αίτημα των ενδιαφερόμενων κύκλων για τη δημοσίευση ενός οδηγού προοριζόμενου για τις παραμεθόριες ΜΜΕ. Είναι προφανές ότι μία τέτοιου είδους ενέργεια θα απαιτήσει την αποτελεσματική συνεργασία διαφόρων Γενικών Διευθύνσεων, εξαιτίας της αλληλεπικάλυψης των κοινοτικών πολιτικών και δράσεων (στη συγκεκριμένη περίπτωση: της πολιτικής περιφερειακής ανάπτυξης, των διαρθρωτικών ταμείων, του ταμείου συνοχής, του ολοκληρωμένου προγράμματος υπέρ των ΜΜΕ, της προστασίας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης και της διαχείρισης των αποβλήτων, της ελεύθερης διακίνησης και εγκατάστασης, της αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων και ειδικοτήτων, της τομεακής ελευθέρωσης, των δημοσίων συμβάσεων, της φορολογίας, της πολιτικής του ανταγωνισμού, κ.λπ.). Τα ΕΚΠ θα μπορούσαν να συμβάλλουν σε μία τέτοιου είδους εργασία.

3.2.3. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη διασυνοριακών γραφείων υποστήριξης, όπως τα Γραφεία ΒΔΤΕ που δημιουργήθηκαν στη Γαλλία και στο Βέλγιο με την υποστήριξη της Επιτροπής. Οι πρωτοβουλίες του είδους αυτού θα πρέπει να υποστηριχθούν ευρύτερα, ιδιαίτερα στις περιφέρειες που δεν διαθέτουν τις κατάλληλες επιχειρησιακές διαρθρώσεις. Τα εν λόγω Γραφεία θα πρέπει να διαθέτουν πλήρη ανεξαρτησία έναντι των εθνικών διοικητικών αρχών και να υποστηρίζονται από τα εθνικά και περιφερειακά γραφεία της Επιτροπής και των ΕΚΠ. Θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνουν τις κοινοτικές αρχές σχετικά με την ύπαρξη εμποδίων που παρεμβάλλονται στη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς και, εάν συντρέχει λόγος, να προβαίνουν στη διαβίβαση παραπόνων στις αρμόδιες αρχές.

3.2.4. Η ΟΚΕ εκτιμά ιδιαίτερα τις παρούσες προσπάθειες της Επιτροπής για τον καλύτερο συντονισμό των δραστηριοτή-

των. Επίσης, η ΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο αποδίδουν την πρέπουσα σημασία στο ζήτημα της καλύτερης ενσωμάτωσης των ΜΜΕ στις διάφορες πολιτικές της. Προς το σκοπό αυτό, ζητεί να μην υποβαθμισθεί η σημασία του εν λόγω θετικού αιτήματος, με την αδικαιολόγητη υποτίμηση των προβλημάτων που θα πρέπει να επιλυθούν στις παραμεθόριες περιφέρειες.

3.2.5. Βάσει των προαναφερθέντων, η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώνονται στην παρούσα γνωμοδότηση, κατά την κατάρτιση των διαφόρων εγγράφων που προβλέπονται από το πρόγραμμα εργασίας για το 1997. Στο πλαίσιο αυτό, μπορούν να αναφερθούν οι εργασίες που πρόκειται να αρχίσει η ΓΔ XVI για την κατάρτιση σύστασης σχετικά με την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας και τα κεκτημένα και τις προοπτικές της διαπεριφερειακής συνεργασίας καθώς και μίας άλλης ανακοίνωσης που θα έχει ως αντικείμενο την περιφερειακή πολιτική και την πολιτική ανταγωνισμού.

3.2.6. Όσον αφορά τα διάφορα επιχειρησιακά προγράμματα της Επιτροπής υπέρ των ΜΜΕ, θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερο άνοιγμα και καλύτερη προσαρμογή των κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των παραμεθόριων περιφερειών (Προγράμματα Leonardo, Socrates, Craft, Brite-Euram, Interreg, Leader, Adapt, Urban, Interprise, Eures, Lingua, Διαρθρωτικά Ταμεία κ.λπ.)

3.2.7. Η βελτίωση της συνεργασίας στο επίπεδο της Επιτροπής στον τομέα που μας απασχολεί θα μπορούσε πιθανόν να επιτευχθεί με την παραχώρηση στην αρμόδια για τις ΜΜΕ ΓΔ XXIII μίας συγκεντρωτικής και συντονιστικής λειτουργίας, η οποία θα περιλάμβανε, επίσης, τη δημιουργία ενός μηχανισμού ενημέρωσης και προβληματισμού σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς της ΟΚΕ.

3.2.8. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να προβεί στη λήψη των κατάλληλων μέτρων προκειμένου να συμμετάσχουν στις μελλοντικές εργασίες που αφορούν την πρωτοβουλία SLIM και οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ που γνωρίζουν άμεσα τα πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν στις παραμεθόριες περιφέρειες. Το ίδιο θα πρέπει να γίνει και όσον αφορά τις εργασίες κωδικοποίησης των κανονιστικών διατάξεων της ΕΕ, η οποία αποκτά ολοένα και πιο επείγοντα χαρακτήρα.

3.2.9. Η ανακοίνωση της Επιτροπής για τις «Επιπτώσεις και την αποτελεσματικότητα της ενιαίας αγοράς» (COM (96) 520 τελικό, της 30ης Οκτωβρίου 1996) αναφέρεται σε ένα πρόγραμμα δράσης, το οποίο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει την εξάλειψη των εμποδίων που παραμένουν. Για να καταστεί το εν λόγω πρόγραμμα χρήσιμο, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για την ανάπτυξη μορφών διαβουλεύσεων οι οποίες να επιτρέπουν να λαμβάνεται υπόψη η ιδιαίτερη κατάσταση στις παραμεθόριες περιοχές.

3.2.10. Οι δυσχέρειες που διαπιστώθηκαν όσον αφορά τις ενστάσεις και τις προσφυγές εκ μέρους των επιχειρήσεων, η έλλειψη ταχείας, εμπειριστατωμένης, και αποτελεσματικής παρακολούθησης και η σχετική αδυναμία των ενδιάμεσων φορέων για την απάλειψη των εμποδίων απειλούν να καταστρέψουν την εμπιστοσύνη που οι ΜΜΕ και οι εκπρόσωποί τους θα επιθυμούσαν να έχουν στην ΕΕ. Θα πρέπει να εγκαθιδρυθεί ένα κατάλληλο σύστημα προσφυγής, το αργότερο στο πλαίσιο του προγράμματος δράσης που έχει ανακοινωθεί από την

Επιτροπή σχετικά με τη λειτουργία της Ενιαίας Αγοράς. Προηγούμενως, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μία ανάλυση για την τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τον τομέα των υφιστάμενων δυνατοτήτων και των διαδικασιών προσφυγής.

3.2.11. Ο ρόλος των ΕΚΠ στη διαδικασία της διαβίβασης και πληροφόρησης προς την κορυφή και προς τη βάση σχετικά με τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς θα πρέπει να διευκρινισθεί. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμη η διασφάλιση της συνέφειας και της αξιοπιστίας των πληροφοριών που παρέχονται από τις αρμόδιες διοικητικές αρχές, βάσει των αιτήσεων των ΕΚΠ. Στην προοπτική αυτή, η επιδίωξη της συνεδρίασης των ΕΚΠ, των ΜΜΕ και των ΕΚΠ των καταναλωτών θα μπορούσε να αποδειχθεί χρήσιμη.

3.2.12. Προκειμένου να προσδιορισθούν κοινές θέσεις και πρακτικές και να αναληφθούν οι κατάλληλες δράσεις, η Επιτροπή θα πρέπει να θεσπίσει, το συντομότερο δυνατόν και σε συνεργασία με το Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς της ΟΚΕ, ένα σύστημα περιοδικών διαβουλεύσεων με τα ΕΚΠ, τα Γραφεία Παραμεθόριας Ανάπτυξης των Επιχειρήσεων (BDTE) και τις ενδιαφερόμενες επαγγελματικές οργανώσεις. Σκόπιμη θα ήταν και η διεξαγωγή ειδικής συζήτησης προβληματισμού σχετικά με την χρησιμότητα των ενιαίων κέντρων παροχής πληροφοριών και συμβουλών (first-Stop-Shops).

3.2.13. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι στον εξεταζόμενο τομέα υπάρχουν ενδιάμεσοι φορείς και οργανώσεις στήριξης που έχουν λάβει μέχρι στιγμής σημαντικές και καινοτόμες πρωτοβουλίες, αλλά αυτές τις περισσότερες φορές είτε αγνοήθηκαν είτε υποτιμήθηκαν. Θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι εργασίες αυτών των φορέων.

3.2.14. Προκειμένου να ενθαρρυνθεί η κατάρτιση και η υλοποίηση δράσεων και προγραμμάτων που να διευκολύνουν την ενσωμάτωση των ΜΜΕ στις παραμεθόριες περιφέρειες εκ μέρους των ενδιαφερομένων, η ΟΚΕ ζητεί τη θέσπιση ενός προγράμματος δράσης και παροχής κινήτρων, υπό τη μορφή διαγωνισμών, απονομής βραβείων ή παροχής οικονομικών κινήτρων για τις περιπτώσεις εφαρμογής των «πλέον ορθών πρακτικών», οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν ως πρότυπο, εάν συντρέχει λόγος, για άλλες παραμεθόριες περιφέρειες.

3.2.15. Στο πλαίσιο της διαδικασίας προσδιορισμού και εφαρμογής των τεχνικών προτύπων θα πρέπει να υποστηριχθούν οι οργανισμοί όπως π.χ. ο οργανισμός NORMAPME, ο οποίος συνδέεται με την Ευρωπαϊκή Ένωση βιοτεχνικών επιχειρήσεων και ΜΜΕ (UEAPME), προκειμένου να εντοπισθούν τα ειδικά προβλήματα των ΜΜΕ, γενικά, και των παραμεθόριων περιφερειών ειδικότερα.

3.3. Στο επίπεδο των κρατών μελών και των περιφερειακών αρχών

3.3.1. Σημαντικός αριθμός των προαναφερθεισών προτάσεων που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή, δεδομένου ότι αποτελεί τον άμεσο συνομιλητή της ΟΚΕ, θα πρέπει να περιληφθούν στις προτάσεις δράσης που πρόκειται να υποβληθούν και να υλοποιηθούν σε επίπεδο κρατών μελών και περιφερειακών αρχών.

3.3.2. Προφανώς, είναι απαραίτητη η ορθή μεταφορά και εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας. Στο πλαίσιο αυτό, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να μεριμνούν ώστε να λαμβάνονται πραγματικά υπόψη τα προβλήματα των «συντελεστών» — και ιδιαίτερα των ΜΜΕ — των παραμεθόριων περιοχών τους.

3.3.3. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να συμβάλουν στον περιορισμό των προβλημάτων γλωσσικής φύσεως με συνδυασμένες και εύστοχες δράσεις.

3.3.4. Μία κατάλληλη ενημέρωση σχετικά με τους φορείς και τις διοικητικές αρχές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως άμεσοι και αξιοπιστοί εταίροι, καθώς και ένα σύστημα συγκέντρωσης των ενστάσεων που απευθύνονται στα κράτη μέλη από τις επιχειρήσεις και τις οργανώσεις θα ήταν δυνατόν να συμβάλουν στην έξοδο από μία κατάσταση ανωνυμίας, η οποία είναι εις βάρος όλων.

3.3.5. Τα κράτη μέλη και οι περιφερειακές αρχές θα ήταν χρήσιμο να αποκτήσουν μία καθορισμένη και γνωστή διοικητική δομή, η οποία στόχο θα έχει τη διατήρηση σχέσεων με τις αρμόδιες αρχές του ή των γειτονικού/ών κράτους/ών μελών/ών, καθώς και η εγκαθίδρυση ενός μηχανισμού που θα διευκολύνει την εξεύρεση και εφαρμογή ρεαλιστικών λύσεων και τη σύναψη διμερών συμφωνιών. Η προσέγγιση αυτή κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για την επίτευξη της εξάλειψης των εμποδίων τα οποία δεν οφείλονται πάντα σε αποκλίσεις των νομοθετικών διατάξεων και μπορούν να αντιμετωπισθούν με ρεαλισμό. Κατά τον ίδιο τρόπο και στο επίπεδο της Επιτροπής, τέτοιου είδους εξειδικευμένες βάσεις για τη διαχείριση των προβλημάτων που προκύπτουν θα συμβάλουν στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης έναντι της ενιαίας αγοράς, η οποία αρχίζει να εκλείπει. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμη η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των κοινωνικοοικονομικών κύκλων στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας.

3.3.6. Η ΟΚΕ έχει επίγνωση ότι για διάφορους λόγους, κατά το μάλλον ή ήττον αντικειμενικούς (διαφορές όσον αφορά τις νομοθεσίες και τις διοικητικές πρακτικές) ή υποκειμενικούς (αλλαγές όσον αφορά τις συνήθειες, αισθήματα αβεβαιότητας, προστατευτικά ανακλαστικά), υφίστανται ακόμη αντιδράσεις άρνησης και ασυμφωνίας στο επίπεδο των κυβερνήσεων και των διοικητικών αρχών. Γι' αυτό το λόγο, θα πρέπει να προβλεφθούν δράσεις που θα επιτρέπουν την καλύτερη αμοιβαία κατανόηση των στάσεων, προκειμένου να εγκαθιδρυθεί ένα *modus vivendi* αποδεκτό από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ο ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών, καθώς και οι θετικές πρωτοβουλίες, τις οποίες λαμβάνουν οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις τους και οι οποίες δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως περιθωριακές δράσεις, αλλά αντιθέτως ως ενεργειακές αξίες συγκεκριμένης ενθάρρυνσης.

3.3.7. Ακόμη και στην περίπτωση που η Επιτροπή εκτιμά ότι οι ισχύοντες κοινοτικοί κανόνες καθιστούν δυνατή την ικανοποιητική αντιμετώπιση των εν λόγω τεχνικών απαιτήσεων, θα πρέπει να επιδείξει ιδιαίτερη προσοχή ως προς τις δυνατότητες που παρέχει η διαδικασία της σύναψης διμερών συμφωνιών, η οποία, στην περίπτωση που πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις σχετικά με τη διαβούλευση, θα μπορούσε να περιορίσει σημαντικά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ των παραμεθόριων περιφερειών.

3.4. Στο επίπεδο των επαγγελματικών οργανώσεων, των οργάνων στήριξης και των ενδιάμεσων φορέων

3.4.1. Ο ρόλος που διαδραματίζουν οι επαγγελματικές οργανώσεις των ΜΜΕ στο πλαίσιο της ανάπτυξης των διασυννοριακών δραστηριοτήτων και τα θετικά αποτελέσματα των πρωτοβουλιών εναισθητοποίησης και συνεργασίας που αναλαμβάνουν, υπογραμμίσθηκαν επανειλημμένα.

3.4.2. Οι δυνατότητες παρέμβασης και οι ικανότητες που διαθέτουν, οι εν λόγω οργανώσεις, για να πείσουν τις ΜΜΕ των διαφόρων τομέων είναι εντούτοις περιορισμένες. Περιορίζονται δε ακόμη περισσότερο στην περίπτωση που το όραμα της ανάπτυξης ενός «διασυνοριακού πολιτισμού» υποσκάπτεται διαρκώς από αρνητικές πράξεις και αντιδράσεις που αποθαρρύνουν την ανάληψη αποφασιστικών δράσεων μελλοντικής προοπτικής. Οι εν λόγω δράσεις καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Είναι δυνατόν να αποσκοπούν στην εξάλειψη των εμποδίων που οφείλονται στον προστατευτισμό, καθώς και των αρνητικών συνεπειών που έχουν ως αποτέλεσμα τα αισθήματα δυσaráρεσκας και ηττοπάθειας που κυριαρχούν. Μπορούν, επίσης, να λάβουν διάφορες μορφές: ανάληψη, ορθών και άμεσων, ενημερωτικών εκστρατειών, θέσπιση των κατάλληλων στρατηγικών δράσης και αντίδρασης των επιχειρήσεων που επιθυμούν να αντιμετωπίσουν την πρόκληση των διασυνοριακών συναλλαγών, υποστήριξη διαφόρων μορφών συνεργασίας, που να υπογραμμίζουν τη χρησιμότητα και την αναγκαιότητα της θετικής συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων μερών, βελτίωση των συστημάτων χορήγησης πιστώσεων για την πραγματοποίηση επενδύσεων — ενδεχομένως με την κατάλληλη συμμετοχή των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στις παραμεθόριες περιφέρειες — καθώς και παρουσίαση απόψεων που βασίζονται σε μία ουσιαστικότερη αντίληψη της πραγματικότητας και χαρακτηρίζονται από μία σφαιρικότερη αντιμετώπιση της κατάστασης και των δυνατοτήτων ανάπτυξης. Το έργο αυτό παρουσιάζει δυσκολίες, και είναι δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο έντονης κριτικής. Κατά συνέπεια η αξία του εν λόγω έργου θα εξαρτηθεί από τη βούληση και την ικανότητα να αναληφθεί η ευθύνη της υποστήριξης των επιχειρήσεων και να αντιμετωπισθούν τα κάθε είδους προβλήματα. Όπως και σε άλλους τομείς τίθεται το κρίσιμο ζήτημα της πίστης σε μία «Ευρώπη των πολιτών». Εναπόκειται στους πολιτικούς υπευθύνους της ΕΕ να μην κλονισθεί η εν λόγω πίστη.

3.4.3. Οι άμεσα ενδιαφερόμενες οργανώσεις όχι μόνον θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν τις νέες δυνατότητες που παρέχονται στις επιχειρήσεις, αλλά επίσης να εκμεταλλευθούν την ευκαιρία για τη σύλληψη και θέση σε εφαρμογή νέων δραστηριοτήτων, με στόχο την επίτευξη ευρύτερης συναίνεσης μεταξύ των διαφόρων τομέων δραστηριότητας, καθώς και των άλλων οικονομικών και κοινωνικών κύκλων και των καταναλωτών γενικότερα, και να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του, ίσως, νέου ρόλου του διαμεσολαβητή που τους έχει ανατεθεί, και να ενισχύσουν τις διαρθρώσεις, την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητά τους.

3.4.4. Οι εν λόγω οργανώσεις, βασιζόμενες στις ανησυχίες και στις επιτυχίες των επιχειρήσεων, θα πρέπει να διασφαλί-

σουν την κατανόηση και υποστήριξη όλων των συνομιλητών τους που μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία ενός κλίματος, που θα επιτρέψει στις επιχειρήσεις να ενταχθούν σε μία διευρυμένη διασυνοριακή αγορά.

3.4.5. Η ΟΚΕ καλεί τις ευρωπαϊκές επαγγελματικές οργανώσεις των ΜΜΕ, να επιδείξουν μεγαλύτερη προσοχή στην προβληματική που εκτίθεται στην παρούσα γνωμοδότηση. Είναι ανά πάσα στιγμή έτοιμη να συνεργασθεί αποτελεσματικά μαζί τους στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής.

4. Συμπεράσματα

4.1. Η ΟΚΕ και το «Παρατηρητήριο της Ενιαίας Αγοράς» της ΟΚΕ, βάσει των διαπιστώσεων και των προτάσεων που διατυπώθηκαν προηγουμένως, θα πρέπει να προβούν στην εξαγωγή των κατάλληλων συμπερασμάτων σχετικά με τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η ΟΚΕ τόσο ως συμβουλευτικό όργανο της ΕΕ που εκπροσωπεί τους οικονομικούς και κοινωνικούς κύκλους, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, όσο και ως όργανο στο οποίο έχει ανατεθεί η παρακολούθηση της λειτουργίας της Ενιαίας Αγοράς.

4.2. Η ΟΚΕ λόγω των σχέσεων που διατηρεί με τις διάφορες οικονομικές και κοινωνικές ομάδες, και μέσω των σχέσεων αυτών, θα πρέπει να προβεί στη διεξαγωγή μίας συζήτησης προβληματισμού με τους συνομιλητές της, με θέμα τη βελτίωση της ροής των πληροφοριών που αφορούν τις ανάγκες και τις δυνατότητες ένταξης στην αναπτυξιακή διαδικασία των ΜΜΕ των παραμεθόριων περιφερειών. Ταυτόχρονα, θα πρέπει να προβεί στη θέσπιση διαδικασιών μετάδοσης των πληροφοριών, που θα επιτρέπουν τη συστηματικότερη παρατήρηση της συνέχειας που δίδεται στα κοινοτικά προγράμματα και στις κοινοτικές πολιτικές καθώς και των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων που λειτουργούν στις παραμεθόριες περιφέρειες.

4.3. Η ΟΚΕ βάσει της παρούσας γνωμοδότησης, και λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις διαπιστώσεις στις οποίες κατέληξε πρόσφατα όσο και τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν, θεωρεί ότι θα πρέπει να αποτελέσει τον άμεσο και προνομιακό συνομιλητή με την Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

4.4. Είναι βέβαιο ότι η ΟΚΕ θα καταβάλει κάθε προσπάθεια, στο πλαίσιο του υπό εξέταση θέματος, προκειμένου να συμβάλει στη συγκέντρωση και δημοσιοποίηση των εμπειριών, ιδιαίτερα όσον αφορά τις πρότυπες δράσεις που αναλαμβάνονται στις διάφορες παραμεθόριες περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βρυξέλλες, 23 Απριλίου 1997.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Tom JENKINS